

प्रश्नावली

प्रस्तूत संशोधनासाठी विविध प्रकारच्या प्रश्नावली तयार करण्यात
आल्या आहेत. त्या पुढीलप्रमाणे

प्रश्नावली

१) ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांना विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

- १) ऊस उत्पादक शेतकऱ्याचे नांव : _____
- व्यवसाय : _____
- कुटूंबातील व्यक्तींची संख्या : _____
- मालकीची जमीन : _____
- ऊस क्षेत्र किती आहे? : _____
- २) सहकारी साखर कारखान्यास ऊस गाळपास पाठविल्याने कोणते फायदे, तोटे झाले आहेत? आपले मत काय आहे?

प्रश्न

उत्तरे

होय

नाही

१) ऊसास योग्य दर मिळू लागला का?	☐	☐
२) वाहतुकीचा त्रास जाणवतो का?	☐	☐
३) आर्थिक सहाय्य मिळू लागले आहे काय?	☐	☐
४) ऊस पीकासाठी मार्गदर्शन केले जाते का?	☐	☐
५) ऊस बिलाचे पैसे वेळेवर मिळतात का?	☐	☐
६) ऊस आंदोलनात सहभाग होता का?	☐	☐

- ३) ऊस आंदोलनापूर्वी मिळणाऱ्या दराबाबत समाधानी होता काय?

- ४) ऊस उत्पादन खर्च व ऊसास मिळणारा दर याबाबत आपले मत काय?

५) ऊस आंदोलनाचे परिणाम काय झाले?

६) ऊस आंदोलन करताना कोणकोणते मार्ग वापरले?

७) ऊस आंदोलनाचा साखर कारखानदारांवर व शासनावर काय परिणाम झाला?

८) ऊस आंदोलनाचा फायदा झाला असे आपणांस वाटते का?

२) दुध उत्पादक शेतकऱ्यांना विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

१) दुध उत्पादक शेतकऱ्याचे नांव : _____

व्यवसाय : _____

कुटूंबातील व्यक्तींची संख्या : _____

मालकीची जनावरे : _____

२) सहकारी दुध संघाकडे दुध पाठविल्याने कोणते फायदे, तोटे झाले आहेत? आपले मत काय आहे?

प्रश्न

उत्तरे

होय

नाही

१) दुधास योग्य दर मिळू लागल का?

☐☐

२) वाहतुकीचा त्रास कमी झाला का?

☐☐

३) आर्थिक सहाय्य मिळू लागले आहे का?

☐☐

४) दुध व्यवसायासंबंधी कार्यशाळा, शिबीरे घेतात का?

☐☐

५) दुध बिलाचे पैसे वेळेवर मिळतात का?

☐☐

६) दुध आंदोलनात सहभाग का?

☐☐

३) दुध आंदोलनापूर्वी मिळणाऱ्या दराबाबत समाधानी होता काय?

४) दुध उत्पादन खर्च व दुधास मिळणारा दर याबाबत आपले मत काय?

५) दुध बंद आंदोलनाचे परिणाम काय झाले?

६) दुध बंद आंदोलन करताना कोणकोणते मार्ग वापरले?

७) दुध बंद आंदोलनाचा दुध उत्पादक संघ व शासनावर काय परिणाम झाला?

८) दुध बंद आंदोलनाचा फायदा झाला असे आपणांस वाटते का?

३) सहकारी साखर कारखान्यांचे पदाधिकारी / संचालकांना विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

- १) संचालक / पदाधिकारी / : _____
 साखर कारखान्याचे नांव : _____
 ठिकाण : _____
 सभासद संख्या : _____
 वाहतुकीची साधने : _____

२) सभासदांना कोणकोणत्या सोयी-सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत?

प्रश्न

उत्तरे

होय नाही

१) कर्ज मिळवून देण्यास मदत करता का?	☐	☐
२) ऊस पीक लागवड व संवर्धन बाबत प्रशिक्षण देता का?	☐	☐
३) ऊस बेणे व औषध पुरवठा करता का?	☐	☐
४) ऊस बिले वेळेवर दिली जातात का?	☐	☐
५) ऊस गाळपाबाबत नियोजन करता का?	☐	☐

३) साखर कारखान्यांसमोर अडचणी आहेत काय?

प्रश्न

उत्तरे

१) वाहतुकीची चांगली साधने आहेत का?	☐	☐
२) वाहतुकीस चांगले रस्ते आहेत का?	☐	☐
३) ऊस पुरवठा योग्य प्रकारे होतो का?	☐	☐

४) ऊस उत्पादक शेतकऱ्यांच्या आंदोलनापूर्वी ऊस दर किती दिला होता?

५) ऊस आंदोलनामुळे कोणकोणत्या समस्या निर्माण झाल्या?

६) ऊस आंदोलनामुळे दर वाढला का?

७) ऊस उत्पादन वाढविण्यासाठी कोणकोणते प्रयत्न केले आहेत?

८) ऊस आंदोलनात साखर कारखान्याची भूमिका काय राहिली?

४) सहकारी दुध उत्पादक संघाच्या पदाधिकारी / संचालकांना विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

- १) पदाधिकारी / संचालक : _____
- दुध संघाचे नांव : _____
- ठिकाण : _____
- सभासद संख्या : _____
- वाहतुकीची साधने : _____
- सध्याचे दुध दर : गाय - _____ म्हैस - _____

२) दुध सभासदांना कोणकोणत्या सोयी-सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत?

प्रश्न

उत्तरे

होय नाही

१) जनावरे घेण्यास कर्जे उपलब्ध करून देता का?	☐	☐
२) दुध व्यवसायाबाबत प्रशिक्षण देता का?	☐	☐
३) वैद्यकीय सेवा-सुविधा उपलब्ध करून देता का?	☐	☐
४) दुध बिले वेळेवर दिली जातात का?	☐	☐
५) दुध संकलनाबाबत योग्य नियोजन आहे का?	☐	☐

३) दुध संघासमोर अडचणी आहेत काय?

प्रश्न

उत्तरे

१) वाहतुकीची उत्कृष्ट साधने आहेत का?	☐	☐
२) वाहतुकीस चांगले रस्ते आहेत का?	☐	☐
३) दुध शीतकरण साधने आहेत का?	☐	☐
४) दुध संघातील नोकरांच्या समस्या आहेत का?	☐	☐

४) दुध उत्पादक शेतकऱ्यांच्या आंदोलनापूर्वी दुध दर किती दिला होता?

५) दुध बंद आंदोलन काळात कोणकोणत्या समस्या उभारल्या?

६) दुध बंद आंदोलनामुळे दुध दर वाढला का?

७) दुध उत्पादन वाढविण्यासाठी कोणकोणते प्रयत्न केले आहेत?

८) दुध आंदोलनात दुध संघाची भूमिका काय राहिली?

९) दुध बंद आंदोलन काळात दुध संघाचा तोटा झाला काय?

५) दुध बंद आंदोलनातील नेत्यांसाठी विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

- १) नेत्याचे नांव : _____
- २) व्यवसाय : _____
- ३) वय / शिक्षण : _____

४) दुध उत्पादन खर्चाबाबत आपले मत काय आहे?

५) दुध उत्पादक संघाबाबत आपले मत काय आहे?

६) दुध बंद आंदोलन करण्याची गरज कशी निर्माण झाली?

७) दुध बंद आंदोलनात कोणकोणत्या मार्गांचा वापर करण्यात आला?

८) दुध उत्पादक शेतकऱ्यांच्या मागण्या कशाप्रकारे मांडल्या?

९) या शेतकऱ्यांच्या मागण्या दुध संघांनी मान्य केल्या का? असतील तर त्या कोणत्या?

१०) दुध बंद आंदोलनाचा शेतकऱ्यांना फायदा झाला का? असेल तर कोणते?

११) दुध बंद आंदोलनामुळे शेतकऱ्यांचा तोटा झाला काय? असतील तर कशाप्रकारे?

६) ऊस आंदोलनातील नेत्यांसाठी विचारण्यात आलेली प्रश्नावली

- १) नेत्याचे नांव : _____
- २) व्यवसाय : _____
- ३) वय / शिक्षण : _____

४) ऊस उत्पादन खर्चाबाबत आपले मत काय आहे?

५) सहकारी साखर कारखान्यांबाबत आपले मत काय आहे?

६) ऊस दरासाठी आंदोलन करण्याची गरज कशी निर्माण झाली?

७) ऊस आंदोलनात कोणकोणत्या मार्गांचा वापर करण्यात आला?

८) ऊस आंदोलक शेतकऱ्यांच्या मागण्या कशाप्रकारे मांडल्या?

९) या शेतकऱ्यांच्या मागण्या साखर कारखान्यांनी मान्य केल्या का? असतील तर त्या कोणत्या?

१०) ऊस आंदोलनाचा शेतकऱ्यांना फायदा झाला का? असेल तर कोणते?

११) ऊस आंदोलनामुळे शेतकऱ्यांचा तोटा झाला काय? असतील तर कशाप्रकारे?

संदर्भ ग्रंथ सूची

MR. BALASANTHAR P. KAR
SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR.

संदर्भ ग्रंथ सूची

प्राथमिक साधने :

- १) कोल्हापूर जिल्हा सामाजिक, आर्थिक समालोचन, २००६-०७.
- २) प्रादेशिक साखर सहसंचालक, कोल्हापूर विभाग, रेकॉर्ड, २००३ ते २००८.
- ३) सांगली जिल्हा सामाजिक, आर्थिक समालोचन, २००६-०७.
- ४) कोल्हापूर जिल्हा शासकीय दुग्ध व्यवसाय विकास कार्यालय, रेकॉर्ड, २००६-०७.
- ५) सांगली जिल्हा शासकीय दुग्ध व्यवसाय विकास कार्यालय, रेकॉर्ड, २००६-०७.
- ६) अशोक बसाक समिती अहवाल (महाराष्ट्र शासन नियुक्त) १६ जुलै २००७.
- ७) सहकारी साखर कारखान्यांचे वार्षिक अहवाल २००३ ते २००८.
- ८) सहकारी दुध उत्पादक संघांचे वार्षिक अहवाल २००६ ते २००८.

दुय्यम साधने :

प्रकाशित ग्रंथ -

- ९) डॉ. फडके य. दि. — 'महात्मा जोतिराव फुले समग्र वाङ्मय', महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई-१९६९.
- १०) प्रधान ग. प्र. — 'स्वातंत्र्य संग्रामाचे महाभारत', साधना प्रकाशन, पुणे-४११०३०.
- ११) डॉ. पवार जयसिंगराव — 'हिंदुस्थानच्या स्वातंत्र्य चळवळीचा इतिहास', फडके प्रकाशन, कोल्हापूर-४१६०१२.
- १२) सावळे दत्ता — 'चंपारण्य लढा : गांधीजींचे तंत्र व लोक', शिवाजी विद्यापीठ, मुद्रणालय, कोल्हापूर-२००७.
- १३) डॉ. कुंभार नागोराव — 'सत्याग्रह : महात्मा गांधीजींचा दृष्टीकोन', प्रबोधन प्रकाशन, (शिवनगर), लातूर-२००७.
- १४) प्रा. जीते य. रा. — 'लढा भूमीपूत्राचा', कैलाश पब्लिकेशन्स, औरंगपुरा, औरंगाबाद-१९९३.
- १५) प्रा. सायनाकर विश्वास — 'प्रा. एन. डी. पाटील व्यक्तीत्व आणि कर्तृत्व', डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अकादमी, सातारा-२००५.

- १६) प्रा. ठक्कर के एच. — 'भारतीय अर्थशास्त्र', फडके प्रकाशन, कोल्हापूर-१९९२.
- १७) पुरी एस. — 'भारतीय राजनितीक व्यवस्था', न्यू अँकॅडमीक पब्लिकेशन, जालंधर, पृष्ठ क्र. २९६.
- १८) शिरशीकर व. म. — 'आधुनिक महाराष्ट्राचे राजकारण', कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे, पृष्ठ क्र. २४९.
- १९) जोशी शरद — 'राष्ट्रीय कृषीनिती', शेतकरी प्रकाशन, अंबेखान, १९९१.
- २०) जोशी शरद — 'शेतकरी संघटना विचार आणि कार्यपद्धती', शेतकरी संघटना प्रकाशन, अलिबाग, १९८२.
- २१) नरदे अजित — 'शेतकरी संघटना आंदोलनापासून स्वतंत्र भारत पक्षापर्यंत राजकीय भूमिका, शेतकरी प्रकाशन, नागपूर, १९८४.

अप्रकाशित ग्रंथ -

- २२) पाटील डी. व्ही. — 'क्रांतिसिंह नाना पाटील आणि महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांचा प्रश्न', १९२० ते १९५०, एम. फिल. शोध प्रबंध-१९९२.
- २३) डॉ. जाधव ए. वाय. — 'महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांचे सामाजिक आणि राजकीय विचार', पीएच.डी. शोध प्रबंध.

लेख -

- २४) पेंडसे अरूणा — 'भारतीय अर्थव्यवस्थेतील संरचनात्मक बदल व शेतकरी संघटना', समाज प्रबोधन पत्रिका, ऑक्टोबर-डिसेंबर २००७.
- २५) डॉ. मुडेकर तेजस्विनी — 'शेतमालाच्या किंमती : प्रश्न, व्यवस्था, पर्याय', प्रबोधन प्रकाशन ज्योती-भारती मुद्रणालय, कोल्हापूर, सप्टेंबर २००८.
- २६) डॉ. जाधव सुभाष — 'भारतीय शेतीतील संकट आणि शेतकरी शेतमजूरांची दुर्दशा', महाराष्ट्र राज्य किसान सभा, कोल्हापूर, १६ नोव्हेंबर २००३.
- २७) जोशी शरद — 'साखरेचे अर्थकारण व राजकारण', योजना माहिती व प्रसारण मंत्रालय, भारत सरकार, एप्रिल २००८.
- २८) डॉ. पाटील जे. एफ. यादव संतोष — 'केंद्रीय अर्थसंकल्प व भारतीय शेती', प्रबोधन प्रकाशन ज्योती-भारती मुद्रणालय, कोल्हापूर, मार्च २००७.

- २९) डॉ. पाटील जे. एफ., डॉ. ककडे व्ही. बी. — 'सामाजिक न्यायाचा तोंडवळा असणारा अर्थसंकल्प', प्रबोधन प्रकाशन ज्योती-भारती मुद्रणालय, कोल्हापूर, मार्च २००७.
- ३०) डॉ. कांबळे पी. एस. — 'ग्रामिण विकास गतिमान करणारे व सामाजिक विकासास प्राधान्य देणारे केंद्रीय संकल्प : २००७-०८', प्रबोधन प्रकाशन ज्योती.
- ३१) डॉ. जुगळे वसंतराव — 'ऊसाच्या किंमतींचा घोळ', प्रबोधन प्रकाशन समाजवादी प्रबोधिनी, इचलकरंजी.
- ३२) डॉ. शिंदे सुहास — 'दुध व्यवसायासमोरील आव्हाने एक सिंहावलोकन', स्वाभिमानी विचार, दिपावली विशेषांक-२००७.
- ३३) आ. शेटी राजू — 'दुध पिणाऱ्याला अमृत, उत्पादकाला विष', स्वाभिमानी विचार, दिपावली विशेषांक-२००७.

पाक्षिके, वर्तमानपत्रे -

- ३४) 'स्वाभिमानी विचार', पाक्षिक, संपादक- आ. राजू शेटी, २००७-०८.
- ३५) 'दैनिक लोकमत', कोल्हापूर आवृत्ती — २००७-०८.
- ३६) 'दैनिक पुढारी', कोल्हापूर आवृत्ती — २००७-०८.
- ३७) 'दैनिक लोकसत्ता' कोल्हापूर आवृत्ती — २८ सप्टेंबर, ४ ऑक्टोबर २००७.
- ३८) 'दैनिक सकाळ' कोल्हापूर आवृत्ती — १३ फेब्रुवारी २००८.

मुलाखती -

- ३९) दक्षिण महाराष्ट्रातील निवडक ऊस उत्पादक व दुध उत्पादक शेतकऱ्यांच्या मुलाखती.
- ४०) आ. राजू शेटी व दक्षिण महाराष्ट्रातील निवडक ऊस व दुध बंद आंदोलनातील नेत्यांच्या मुलाखती.
- ४१) दक्षिण महाराष्ट्रातील निवडक सहकारी साखर कारखान्यातील व दुध उत्पादक संघातील पदाधिकाऱ्यांच्या मुलाखती.

हार्दशंगप गावात ऊस व दूध उत्पादक शेतकऱ्यांची निर्धार यात्रा

ऊस व दुध उत्पादक शेतकऱ्यांच्या निर्धार यात्रेच्या सांगता समारंभाला मार्गदर्शन
करताना आमदार राजू शेटी

320

SAV

T15534